

Warszawa, dn. 21 lipca 2014 r.

OCENA

Rozprawy na stopień doktora nauk medycznych

lek. Moniki Woźniak

pt. „Zaburzenia funkcji narządu przedsionkowego u pacjentów z migrenowymi zawrotami
głowy w aspekcie wyników wybranych badań obiektywnych układu równowagi”

przedstawionej Radzie Naukowej

Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego

Zawroty głowy są częstym objawem chorobowym, niejednokrotnie współistniejącym z bólami głowy, w tym z napadem migreny. Odsetek osób skarżących się na zawroty głowy w populacji ogólnej szacowany jest na 15% do 38%; wśród tych chorych odsetek cierpiących na migrenę jest znacznie wyższy niż w populacji ogólnej i wynosi od 32 do 45%. Ocenia się, że u ok 10% chorych występowanie zawrotów głowy, głównie nieukładowych, wiąże się bezpośrednio z napadem migreny. Zawroty głowy mogą być ściśle związane z migreną - tzw. migrenowe zawroty głowy (MV - migreinous vertigo), mogą wykazywać związek przypadkowy w ramach niektórych zespołów chorobowych, nie będąc jednak pochodną migreny, mogą współwystępować z migreną u jednego chorego na zasadzie koincydencji lub też być następstwem stosowanego leczenia przeciwmigrenowego (po β -adrenolitykach, lekach przeciwdepresyjnych, blokerach kanałów wapniowych). Czynnikiem predysponującym do istnienia zaburzeń narządu przedsionkowego u chorych na migrenę jest

duża częstotliwość napadów. W analizach nie wykazano występowania korelacji między nasileniem migreny a częstością i nasileniem incydentów zawrotów głowy.

Poznanie funkcji narządu przedsionkowego u pacjentów z zawrotami głowy i ich obiektywizacja w badaniach dodatkowych ma duże znaczenie kliniczne i poznawcze.

Zwłaszcza, że jest to zagadnienie mało poznane. Podkreślić tu należy, że zaplanowana i przeprowadzona praca badawcza wykonana została w ośrodku wysoko wyspecjalizowanym w diagnostyce narządu przedsionkowego. w dziedzinie chorób mięśni.

Oceniana rozprawa doktorska ma układ typowy. Zawiera łącznie 130 stron w tym 32 ryciny i 6 tabel. Cytowanych jest 146 pozycji z piśmiennictwa, z czego zdecydowana większość pochodzi z ostatnich lat.

W części zatytułowanej „Wstęp” doktorantka szczegółowo podaje dane epidemiologiczne dotyczące anatomii i fizjologii narządu przedsionkowego, symptomatologii jego uszkodzenia, patomechanizmu jej powstawania zawrotów głowy u pacjentów z migreną oraz diagnostyki różnicowej migrenowych zawrotów głowy i badań wykonywanych w tym celu.

W rozdziale Założenia i cele pracy autorka przedstawiła cel zaplanowanych przez siebie badań. Postawiony został on jasno i precyzyjnie. Doktorantka podjęła się określić rodzaj zaburzeń narządu przedsionkowego u chorych z migrenowymi zawrotami głowy na podstawie obiektywnych badań: wideonystagmografii i szyjnych miogennych przedsionkowych potencjałów wywołanych, ustalenia stopnia nasilenia zaburzeń przedsionkowych w badaniach obiektywnych u pacjentów z migrenowymi zawrotami głowy w zależności od czasu ich trwania, analizy czasu trwania mapadów przedsionkowych u pacjentów z migrenowymi zawrotami głowy w zależności od rodzaju zaburzeń narządu przedsionkowego, czasu trwania choroby, obecności aury migrenowej oraz ustalenie czy wczesne rozpoznanie migrenowych zawrotów głowy i wdrożenie leczenia wpływa na zmniejszenie nasilenia objawów i poprawę stanu funkcjonalnego chorych.

W tym celu doktorantka poddała analizie dokumentację medyczną Kliniki Laryngologii i Poradni Laryngologicznej CMKP w latach 2013 – 2016. z analizowanego materiału 3124 osób wybrano 219 pacjentów spełniających kryteria rozpoznawania migrenowych zawrotów głowy opracowanych przez Międzynarodowe Towarzystwo Bólów Głowy w jego klasyfikacji ICHD w wersji beta. Ocenie poddano 84 chorych z najbardziej

wyrazistym obrazem choroby. Pozostałych chorych wykluczono z różnych powodów, najczęściej wieku powyżej 50 rż. W celu oceny skuteczności leczenia kwalifikowano chorych, u których napady przedsionkowe występowały co najmniej 2 razy w miesiącu. Doktorantka przeprowadziła analizę zarówno prospektywną jak i retrospektywną ocenianej grupy chorych.

Charakterystyki - demograficzna badanych osób, czas trwania objawów oraz podział na grupy oraz opis metod badania przedstawione w pracy w sposób opisowy i w tabelach.

Analiza statystyczna przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi zasadami opracowania naukowego przy zastosowaniu testów Kołmogorowa – Smirnowa i Lillieforsa, testu korelacji liniowej Pearsona testy χ^2 , korelacji Spearmana. Obliczeń dokonano przy zastosowaniu programu Statistica 6pl.

Zastosowana metodyka nie budzi moich zastrzeżeń, jasny został określony cel pracy, ustalona metoda badania, wybór chorych i podział na grupy oraz jasne kryteria. Badania wykonane zostały przy zastosowaniu nowoczesnej metodyki analizy statystycznej, co pozwala na uzyskanie wiarygodnych wyników.

Wyniki badań przedstawione zostały na 32 stronach w formie opisowej oraz tabel i rycin, które doktorantka opisuje i rozpatruje w oparciu o dokonaną analizę statystyczną. Tą część pracy doktorantka opracowała poprawnie. Najważniejsze wydaje się potwierdzenie faktu, że u chorych na migrenę występują zarówno zaburzenia ośrodkowe jak i obwodowe i mieszane narządu przedsionkowego. Wykazała, że czas trwania migreny koreluje z występowaniem i narastaniem zaburzeń przedsionkowych i dodatkowo koreluje z wydłużaniem się czasu trwania pojedynczego zawrotu głowy. Ciekawa obserwacja poczyniona przez doktorantkę jest fakt, że zawroty głowy pojawiają się po kilku latach trwania migreny. Wśród chorych dominowały wirowe zawroty głowy. W badanej grupie dominowali chorzy z wirowymi zawrotami głowy, a u połowy z nich występowały niezależnie od napadów migreny. To również jest istotna obserwacja, jako że wielu badaczy na podstawie własnych obserwacji wskazywała, że same zawroty głowy u pacjenta z migreną mogą być jej ekwiwalentem. U 7% badanych doktorantka nie stwierdziła patologii obwodowego i ośrodkowego narządu przedsionkowego, co jest zgodne z aktualnymi danymi z piśmiennictwa.

W kolejnym rozdziale liczącym 11 stron autorka omawia i ustosunkowuje się do otrzymanych wyników badań. Wnikliwie je analizuje. Doktorantka umiejętnie ocenia badania

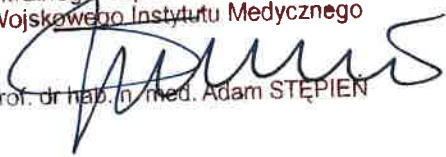
własne w świetle doniesień innych autorów. Zostały one logicznie wytłumaczone. Dane z piśmiennictwa cytowane są poprawnie. Przedstawia to na tle istniejącego stan wiedzy w tym zakresie.

Rozprawa zakończona jest czterema wnioskami. Wnioski te są bezpośrednią odpowiedzią na postawione cele badawcze.

Rozprawa przygotowana jest sumiennie i starannie, w logiczny sposób prowadzona jest myśl przewodnia badań i analiza wyników. Przedstawiona do recenzji praca stanowi samodzielny oryginalny dorobek naukowy i w pełni odpowiada wymogom stawianym rozprawom na stopień doktora nauk medycznych.

Mam zatem zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Naukowej w Warszawie wniosek o dopuszczenie lekarz Moniki Woźniak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Kierownik Kliniki Neurologicznej
Centralnego Szpitala Klinicznego MON
Wojskowego Instytutu Medycznego



prof. dr hab. n. med. Adam STĘPIEN